

Súd: Okresný súd Brezno
Spisová značka: 8P/120/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6318201393
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Elena Lámerová
ECLI: ECLI:SK:OSBR:2019:6318201393.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Brezno, sudkyňou JUDr. Elenou Lámerovou, v právnej veci starostlivosti o maloleté deti T., Y., nar. XX.XX.XXXX, N., nar. XX.XX.XXXX, H., nar. XX.XX.XXXX, L., nar. XX.XX.XXXX, U., nar. XX.XX.XXXX, L., nar. XX.XX.XXXX, A., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. F., t.č. v ústavnej starostlivosti Centra pre deti a rodiny U. (predtým Detského domova U.), v zastúpení kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Brezno, deti nebohej N. T., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX a Y. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom F. F., t.č. N., R. XX, v spoločnom konaní o pozbavenie otca maloletých detí výkonu rodičovských práv vo vzťahu k maloletým deťom a o ustanovenie mesta Banská Bystrica za poručníka maloletým deťom a o ustanovenie Obce Valaská v zastúpení JUDr. Marianom Holým, advokátom, Advokátska kancelária Brezno, Němcovej 1/A za poručníka maloletým deťom, takto

rozhodol:

I. Y. T., nar. XX.XX.XXXX p o z b a v u j e sa výkonu rodičovských práv vo vzťahu k maloletým deťom T., Y., N., H., L., U., L. a A..

II. Maloletým deťom T., Y., N., H., L., U., L. a A. sa u s t a n o v u j e za poručníka Obec U., ktorá bude maloleté deti zastupovať, spravovať ich majetok, dohliadať na rozsah a spôsob starostlivosti o ne; vždy ku koncu kalendárneho polroka predloží súdu správu o maloletých deťoch, o ich zdravotnom stave, vzdelávaní, osobitných potrebách a správe ich majetku.

III. Rozhodnutie poručníka týkajúce sa každej podstatnej veci maloletých detí v y ž a d u j e schválenie súdu.

IV. Konanie o ustanovenie Mesta Banská Bystrica za poručníka maloletých detí sa z a s t a v u j e .

V. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ō v o d n e n i e :

1. Dňa 15.06.2018 bol tunajšiemu súdu doručený podnet Detského domova U./Centra pre deti a rodiny U. na ustanovenie poručníka maloletým deťom. Konanie je vedené pod sp. zn. 8P/120/2018. Okresný súd Brezno uznesením, č.k. 8P/120/2018 - 15, zo dňa 13.08.2018, začal ex offo konanie o pozbavenie otca maloletých detí výkonu rodičovských práv vo vzťahu k maloletým deťom (výrok I.) a o ustanovenie Mesta Banská Bystrica za poručníka maloletým deťom (výrok II.).

2. Mesto Banská Bystrica vo svojom vyjadrení zo dňa 17.10.2018, doručenom tunajšiemu súdu dňa 24.10.2018 k sp. zn. 8P/120/2018, uviedlo, čo sa týka ustanovenia poručníka maloletým deťom, že nesúhlasí s tým, aby funkciu poručníka maloletým deťom vykonávalo Mesto Banská Bystrica. Zákon o rodine v § 57 ods. 3 neuvádza, ktorá obec je príslušná na výkon funkcie poručníka, teda z uvedeného ustanovenia nevyplýva, že je to obec, v ktorej majú maloleté deti evidovaný trvalý pobyt. Maloleté deti

síce majú evidovaný trvalý pobyt v Banskej Bystrici, no už dlhšiu dobu sa v Meste Banská Bystrica nezdržiavajú, t.j. nemajú v Meste Banská Bystrica bydlisko. Na základe uvedených skutočností Mesto Banská Bystrica navrhlo, aby súd za poručníka maloletým deťom ustanovil Obec Valaská. Podnet Mesta Banská Bystrica bol zaevidovaný pod novú spisovú značku 8P/220/2018. Okresný súd Brezno uznesením, č.k. 8P/220/2018 - 17, zo dňa 09.11.2018, začal ex offo konanie o ustanovenie Obce Valaská za poručníka maloletým deťom.

3. Uznesením č.k. 8P/220/2018 - 20, zo dňa 09.11.2018, právoplatným 16.11.2018, tunajší súd spojil konanie začaté ex offo o pozbavenie otca maloletých detí výkonu rodičovských práv vo vzťahu k maloletým deťom a o ustanovenia Mesta Banská Bystrica za poručníka maloletým deťom, vedené na OS Brezno pod sp. zn. 8P/120/2018 a konanie začaté ex offo o ustanovenie Obce Valaská za poručníka maloletým deťom na OS Brezno pod sp. zn. 8P/220/2018 na spoločné konanie, ktoré sa ďalej bude viesť pod sp. zn. 8P/120/2018.

4. Súd konal a rozhodol v neprítomnosti otca maloletých detí. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom zást. Centra pre deti a rodiny Valaská, zást. Obce Valaská, zást. Mesta Banská Bystrica, kolízneho opatrovníka, oboznámením sa s listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise a zistil tento stav:

5. Na základe podnetu ÚPSVaR Banská Bystrica doručeného tunajšieho súdu 30.10.2017, uznesením č.k. 8P/13/2018 - 13, zo dňa 20.02.2018 bolo začaté konanie o nariadenie pobytu maloletým deťom v zariadení najdlhšie na 6 mesiacov za účelom odbornej pomoci maloletým deťom alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov, a to v Detskom domove U./Centre pre deti a rodiny U.. Do starostlivosti tohto zariadenia boli maloleté deti odovzdané ich otcom na základe neodkladného opatrenia nariadeného OS Brezno, č.k. 8P/223/2017 - 37, zo dňa 08.11.2017. Výhovné opatrenie v zmysle § 37 ods. 3 písm. b) Zákona o rodine malo trvať najdlhšie 6 mesiacov, a to do 20.05.2018.

Otec maloletých detí sa medzitým presťahoval k svojej priateľke do N., nemal vytvorené podmienky na to, aby sa maloleté deti mohli vrátiť do jeho osobnej starostlivosti. Súhlasil s tým, aby maloletým deťom bola nariadená v Detskom domove U./Centre pre deti a rodiny U. ústavná starostlivosť. V blízkom okolí maloletých detí sa nenachádzajú žiadne osoby, ktoré by mali záujem o ich zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti. Z tohto dôvodu OS Brezno rozsudkom č.k. 8P/13/2018 - 39, zo dňa 10.05.2018, právoplatným 29.06.2018 maloletým deťom nariadil ústavnú starostlivosť v Detskom domove U./Centre pre deti a rodiny U. s tým, že otca zaviazal prispievať na každé z detí výživným v minimálnej výške. V tom čase maloletým bol aj najstarší súrodenec z detí Y., nar. XX.XX.XXXX. Tento po dovŕšení plnoletosti dňa XX.XX.XXXX ukončil pobyt v Detskom domove U./Centre pre deti a rodiny U.. Odvtedy žije v Domove na polceste vo U. L.. Podľa zástupkyne Centra pre deti a rodiny U., Y. T. nechodil riadne do školy, nevie čítať.

Z aktuálnej správy ÚPSVaR Banská Bystrica zo dňa 20.12.2018 doručenej súdu 27.12.2018 vyplýva, že otec maloleté deti v zariadení nenavštevuje, je s nimi sporadicky v telefonickom kontakte. Dňa 20.12.2018 sa pred Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica vyjadril, že si maloleté deti nemôže zobrať do svojej osobnej starostlivosti, nakoľko nemá pre ne vytvorené vhodné podmienky, býva v podnájme na adrese N., R. XX. V závere úrad uvádza, že otec maloletých detí nedokáže zabezpečiť výchovu a starostlivosť o maloleté deti, doposiaľ nepominuli dôvody, pre ktoré bola maloletým deťom nariadená ústavná starostlivosť.

Otec si neplní vyživovaciu povinnosť.

6. Dňa 24.10.2018 Mesto Banská Bystrica doručilo vo veci vyjadrenie, v ktorom uvádza, že nesúhlasí s tým, aby mesto Banská Bystrica vykonávalo maloletým deťom funkciu poručníka. Maloleté deti majú evidovaný trvalý pobyt v meste Banská Bystrica, ale dlhšiu dobu sa v tomto meste nezdržiavajú, nemajú v meste Banská Bystrica bydlisko.

Mesto Banská Bystrica poukazuje na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici, č.k. 15CoP/51/2017 - 86, zo dňa 31.01.2018, právoplatný 08.03.2018, v ktorom sa tento súd zaoberal výkladom ustanovenia § 57 ods. 3 Zákona o rodine vo vzťahu k ustanoveniu k § 25 ods. 1 Zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších právnych predpisov, definícii slovného spojenia "obvyklý pobyt". V tomto rozhodnutí sa konštatuje, že nie je možné určiť obvyklý pobyt dieťaťa podľa ustanovení slovenských predpisov. V rámci úniijného práva je pojem obvyklého pobytu chápaný ako pojem faktický a v súlade s judikatúrou je pri zisťovaní obvyklého pobytu treba vždy vychádzať zo skutkových okolností každého jednotlivého prípadu. V prípade dieťaťa

by malo ísť o miesto, kde dieťa býva, po určitú dlhšiu dobu, kde má centrum svojho života a kde je sociálne integrované. Okrem určitej dĺžky pobytu musia byť dané ešte iné skutkové okolnosti, ktoré poukazujú na určitý vzťah dieťaťa k miestu pobytu rovnako ako v prípade dospelého osoby. Obvyklý pobyt dieťaťa sa neodvodzuje automaticky od obvyklého pobytu zákonných zástupcov, ide o skutočné ťažisko života dieťaťa. Významnú úlohu právnej úpravy hrá záujem dieťaťa, ktorý treba zohľadniť aj pri zisťovaní miesta obvyklého pobytu dieťaťa.

Krajský súd uzavrel, že miesto obvyklého pobytu je miesto, s ktorým sú maloleté deti späté, či už z dôvodu, že tu majú skutočný pobyt ich rodičia, príp. skutočný pobyt maloletých detí vyplýva z inej skutkovej okolnosti; nie je rozhodujúce, či v mieste obvyklého pobytu majú maloleté deti aj skutočne evidovaný pobyt podľa zákona č. 253/1998 Z.z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších právnych predpisov.

Všetky maloleté deti T. sú zverené do starostlivosti Detského domova U., tento stav trvá doteraz. Na základe týchto skutočností mesto Banská Bystrica navrhuje maloletým deťom ustanoviť za poručníka Obec U..

7. Podľa § 38 ods. 4 Zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine (ďalej len Zákon o rodine) ak rodič zneužíva svoje rodičovské práva a povinnosti najmä týraním, zneužívaním, zanedbávaním maloletého dieťaťa alebo iným zaobchádzaním s maloletým dieťaťom alebo výkon rodičovských práv a povinností napriek predchádzajúcim upozorneniam závažným spôsobom zanedbáva, súd pozbaví rodiča výkonu rodičovských práv.

8. Podľa § 39 ods. 2 Zákona o rodine, ak rodičovské práva a povinnosti nemôže vykonávať ani jeden z rodičov alebo ak súd rozhodne podľa § 38 ods. 1 alebo 4. vo vzťahu k jedinému žijúcemu rodičovi ustanoví vo svojom rozhodnutí maloletému dieťaťu poručníka.

9. Podľa § 57 ods. 3 Zákona o rodine, ak nebolo možné ustanoviť za poručníka žiadnu fyzickú osobu, súd ustanoví za poručníka obec a v prípade maloletých detí bez sprievodu orgán sociálno-právnej ochrany podľa osobitného predpisu.

10. Podľa § 56 ods. 1 Zákona o rodine, ak obaja rodičia maloletého dieťaťa zomreli, boli pozbavení výkonu rodičovských práv a povinností bol pozastavený výkon rodičovských práv a povinností alebo nemajú spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, súd ustanoví maloletému dieťaťu poručníka, ktorý bude zabezpečovať jeho výchovu, zastupovať ho a spravovať jeho majetok.

11. Podľa § 56 ods. 2 Zákona o rodine poručník nie je povinný osobne sa starať o maloleté dieťa. Ak sa poručník o maloleté dieťa osobne stará, má nárok na príspevky podľa osobitného predpisu.

12. Podľa § 56 ods. 3 Zákona o rodine ak sa poručník o dieťa osobne nestará, dohliada na rozsah a spôsob starostlivosti, ktorá sa dieťaťu poskytuje.

13. Podľa § 58 ods. 3 Zákona o rodine poručník je povinný vykonávať svoju funkciu riadne a v najlepšom záujme maloletého dieťaťa. Za jej riadny výkon zodpovedá súdu. Rozhodnutie poručníka týkajúce sa každej podstatnej veci maloletého dieťaťa vyžaduje schválenie súdu.

14. Podľa § 58 ods. 4 Zákon o rodine súd sústavne sleduje spôsob výkonu funkcie poručníka, a najmä dvakrát do roka v súčinnosti s obcou a orgánom sociálno-právnej ochrany výkon poručníka hodnotí.

15. Podľa § 58 ods. 7 Zákona o rodine medzi poručníkom a maloletým dieťaťom nevzniká vyživovacia povinnosť.

16. Z vykonaného dokazovania súd zistil, že dňa 15.01.2017 zomrela matka maloletých detí. Otec nedokázal zabezpečiť starostlivosť o maloleté deti, preto im bola nariadená ústavná starostlivosť. Otec sa o maloleté deti, ktoré sú v Centre pre deti a rodiny U. nezaujíma, výživné na ne neplatí. Z tohto konania, ako aj z konaní jemu predchádzajúcich vyplýva, že otec maloletých detí dlhodobo zanedbáva starostlivosť o ne. Z tohto dôvodu súd ho pozbavil výkonu rodičovských práv vo vzťahu k maloletým deťom, Y., N., H., L., U., L. a A.. Toto rozhodnutie však nezabavuje otca maloletých detí, jeho rodičovských povinností, najmä platiť na maloleté deti výživné, aké mu bolo určené rozsudkom OS Brezno, č.k. 8P/13/2018 - 39, zo dňa 10.05.2018, právoplatným 29.06.2018.

17. Vzhľadom k tomu, že matka maloletých detí zomrela a otec bol pozbavený výkonu rodičovských práv, bolo potrebné maloletým deťom ustanoviť poručníka. Súd najprv uvažoval, že Y. T., ktorý XX.XX.XXXX dovŕšil plnoletosť, ustanoví za tohto poručníka. Tento po skončení ústavnej starostlivosti v Centre pre deti a rodiny U. sa nachádza v Domove na polceste vo U. L.. Zástupkyňa Z. pre deti a rodiny U. súd upozornila na to, že tento brat maloletých detí nevie čítať. Podľa názoru súdu nie je vhodným na ustanovenie za poručníka, nakoľko súčasťou povinnosti poručníka je aj spravovať majetok maloletých detí, čo v prípade analfabeta nie je možné. Tiež sa súd zaoberal myšlienkou, žeby za poručníka maloletým deťom ustanovil jednu z dospelých sestier, a to buď Y. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom T., Za Q. XXX alebo E. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom T., Za Q. 7, príp. E. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., N. XX. Dospelé sestry maloletých detí súd predvolal na pojednávanie konané dňa 15.01.2019, všetky sestry predvolanie prevzali, avšak ani jedna sa nedostavila, neprejavila záujem, aby bola ustanovená za poručníka maloletým súrodencom. Vzhľadom k tomu, že nebolo možné ustanoviť za poručníka žiadnu fyzickú osobu, súd pristúpil v zmysle § 57 ods. 3 Zákona o rodine k ustanoveniu obce za tohto poručníka. Citované ustanovenie neupravuje, ktorú obec má súd ustanoviť za poručníka, resp. aké kritérium súd pri rozhodovaní zohľadňuje. V tejto súvislosti treba prihliadnuť najmä na Článok 5. zákona o rodine, v zmysle ktorého záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú.

Tak Zákon o rodine ako aj Zákon č. 305/2055 Z.z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kuratele nedefinuje podmienky miestnej príslušnosti obce. Prihliadnuc na iné ustanovenia týkajúce sa napr. určovania miestnej príslušnosti súdu, je potrebné vychádzať z pojmu "obvyklý pobyt". Tento však tiež nie je jednoznačne definovaný. Pri posudzovaní miestnej príslušnosti v zmysle § 112 CMP je rozhodujúcim kritériom bydlisko maloletého dieťaťa. Týmto bydliskom sa rozumie miesto, kde sa maloletý zdržuje z vôle zákonných zástupcov alebo na základe rozhodnutia súdu alebo na základe iných rozhodujúcich skutočností. Vo všetkých prípadoch však musí byť naplnený úmysel trvale sa tam zdržiavať.

Maloleté deti T. sú jednostranné sirotky, ich otec sa o ne nezaujíma, odšťahoval sa od nich do značnej vzdialenosti, nenavštevuje ich, neplatí na ne výživné. Z tohto dôvodu nemožno pobyt maloletých detí v ústavnej starostlivosti v Centre pre deti a rodiny U. považovať za prechodný pobyt.

18. Vzhľadom k tomu, že všetkým maloletým deťom, o ktoré sa v tomto konaní jedná bola nariadená ústavná starostlivosť v zariadení so sídlom U., súd im za poručníka ustanovil Obec U.. Z rovnakých dôvodov súd konanie o ustanovenie Mesta Banská Bystrica za poručníka maloletým deťom zastavil.

Obec Valaská ako poručník maloletých detí, bude tieto zastupovať, spravovať ich majetok, dohliadať na rozsah a spôsob starostlivosti o ne. Vždy ku koncu kalendárneho polroka súdu predloží správu o maloletých deťoch, o ich zdravotnom stave, vzdelávaní, osobitných potrebách a správe ich majetku. Týmto sa obec Valaská stáva "zákonným zástupcom" maloletých detí.

Maloleté deti sú nemajetné, ako jednostranným sirotám im bol priznaný sirotský dôchodok každému po 41,10 Eur mesačne. Vzhľadom k tomu, že doteraz nemal kto maloletým deťom založiť účty, tento dôchodok sociálna poisťovňa zadržíava, nevypláca ho.

19. O náhrade trov konania súd rozhodol v súlade s ustanovením § 52 a nasledujúcich CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konanie, ak tento zákon neustanovuje inak. Súd v konaní nezistil ani také skutočnosti, pre ktoré by priznanie náhrady trov niektorému z účastníkov považoval za spravodlivé. Takejto náhrady trov konania sa ani jeden z účastníkov nedomáhal.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, písomne na Okresný súd Brezno.

Podľa § 363 Zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP"), v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP, rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky; súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces; rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd; konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností; súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam; zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené; alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci a podľa § 62 ods. 1 CMP aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 232 ods. 2 CSP, ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak.

Podľa § 376 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.